

6

Rynek pracy. Wynagrodzenia

Labour market. Wages and salaries

UWAGI OGÓLNE

Pracujący

1. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących według faktycznego miejsca pracy zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin),
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów;
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz innych spółdzielni powstałych na ich bazie i spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

2. **Pełnozatrudnieni** są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

3. Dane **dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

4. Dane dotyczące **przeciętnego zatrudnienia** ujmują wyłącznie zatrudnionych na podstawie stosunku pracy. Informacje dotyczą pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

GENERAL NOTES

Employed persons

1. *Data regarding employment concern persons performing work providing earnings or income. Employment by actual workplace includes:*

- 1) *employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment or election) or service relation;*
- 2) *employers and own-account workers, i.e.:*
 - a) *owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers),*
 - b) *owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,*
 - c) *other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions;*
- 3) *outworkers;*
- 4) *agents;*
- 5) *members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives, other co-operatives set up on the basis of the mentioned above co-operatives and agricultural farmers' co-operatives);*
- 6) *clergy fulfilling priestly obligations.*

2. *Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.*

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

3. *Data concerning employment as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the main job.*

4. *Data concerning average paid employment include exclusively employees hired on the basis of an employment contract. Information concerns full- and part-time paid employees in terms of full-time paid employees.*

5. Dane o pracujących nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

6. Dane grupowane według sekcji opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

7. W tabl. 1 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i rodzaju działalności, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby zarządu przedsiębiorstwa (jednostki).

8. Dane w tabl. 1-7 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

9. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku. Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

Bezrobocie

1. Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 645, z późn. zm.), określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną

5. *Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

6. *Data grouped according to sections were compiled using the **enterprise method**.*

7. *In table 1 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person and kind of activity, however in other tables – by seat of enterprise (unit).*

8. *Data in table 1-7 do not: of foundations, associations, political parties, trade unions, social organisations, employers organisations, economic and professional self-government, individual farmers, clergy as well as economic entities employing up to 9 persons.*

9. *Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern the **number of hires and the number of terminations and not the number of persons**. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year. Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for recordkeeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.*

*The **hire (termination) rate** is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during a survey year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.*

Unemployment

1. *Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (consolidated text, Journal of Laws of 2016, item 645, with later amendments), are classified as unemployed.*

An unemployed person is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and

i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie wieczorowym albo zaocznym lub eksternistycznym, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanych w ustawie.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

not performing other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in the evening, weekend and extra curriculum education system, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. *The registered unemployment rate is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

Work conditions

1. *Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.*

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. *Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:*

- 1) *during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;*
- 2) *when the employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.*

3. Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

4. Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

5. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, narusza

3. Every accident is treated equally to accident at work, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- 1) during a business trip;
- 2) during a training within the scope of common self-defence;
- 3) at performing tasks ordered by trade union organisations, functioning at the employer.

4. Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;
- 4) ng the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland
- 5) stay – on the basis of appointment issued by powiat labour office or other institution – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;
- 6) performance of work, by members of agricultural producers' co-operatives, agricultural farmers' co-operatives and by other persons treated equally to members of co-operatives, for the benefit of these co-operatives;
- 7) performance or co-operation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;
- 8) performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or co-operation at conducting them;
- 9) performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergy;
- 10) serving supplementary forms of military service;
- 11) education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.

5. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well

jące podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

6. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

7. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według wydarzeń je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz przyczyn wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków.

8. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

- 1) dane obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich), „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, „Budownictwo” (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków), „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Informacja i komunikacja” (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji), „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna” (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej), „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca” (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania), „Edukacja” (w zakresie szkół wyższych), „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna” (w zakresie opieki zdrowotnej), „Pozostała działalność usługowa” (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

6. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

7. *Accidents at work are classified, i.e., according to contact – mode of injury which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their causes (all short-comings and irregularities connected with material factors, organisation of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents.*

8. *Information regarding persons working in hazardous conditions i.e. with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports, while:*

- 1) *data concern persons employed by entities included in the sections: “Agriculture, forestry and fishing” (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well marine fishing), “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”, “Construction” (excluding development of building projects), “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”, “Transportation and storage”, “Information and communication” (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities), “Professional, scientific and technical activities” (in the scope of scientific research and development as well as veterinary activities), “Administrative and support service activities” (in the scope of rental and leasing activities, travel agency tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities), “Education” (only tertiary education), “Human health and social work activities” (in the scope of human health activities), “Other service activities” (in the scope of repair of computers and personal and household goods);*

2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, pyły przemysłowe, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

9. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

Wynagrodzenia

1. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

2. Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz obowiązkowe składki na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U., Nr 137, poz. 887, z późn. zm.).

2) *data concern persons exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, threats caused by insufficient lights, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.*

9. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence of health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

Wages and salaries

1. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- *personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,*
- *payments from profit and balance surplus in co-operatives,*
- *annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,*
- *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.*

Data regarding average wages and salaries concern fulltime paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

2. *Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee include the deduction from pay for personal income taxes and contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employee, introduced on 1 I 1999, in accordance with the Law on the Social Security System, dated 13 X 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887, with later amendments).*

Pracujący Employment

TABL. 1 /52/. PRACUJĄCY W GOSPODARCE NARODOWEJ ^a

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED PERSONS IN NATIONAL ECONOMY ^a
As of 31 XII

SEKCJE	2005	2010	2014	2015	2016			SECTIONS
					ogółem total	w tym sektor publiczny of which public sector	z ogółem kobiety of total women	
OGÓŁEM	107684	108969	108501	108918	111138	45131	59232	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	494	213	283	301	208	13	139	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł	23442	15808	17379	17597	18064	1913	5278	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie przetwórstwo przemy- słowe	28	50	85	75	96	–	31	<i>mining and quarrying</i>
wytwarzanie i zaopatry- wanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wod- ną i gorącą wodę ^Δ	20124	12572	14457	14793	15281	494	4635	<i>manufacturing</i>
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ	2175	2109	1717	1600	1542	#	357	<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
Budownictwo	1115	1077	1120	1129	1145	#	255	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Handel; naprawa pojaz- dów samochodowych ^Δ	4634	6012	4497	4569	4433	229	728	<i>Construction</i>
Transport i gospodarka magazynowa	14626	15057	16013	15788	16288	11	9468	<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ	11246	11255	11032	10839	11441	5451	3457	<i>Transportation and storage</i>
Informacja i komunikacja	2090	2646	2184	2196	2645	498	1651	<i>Accommodation and catering ^Δ</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2982	3371	4214	4439	4163	171	1483	<i>Information and commu- nication</i>
Obsługa rynku nierucho- mości ^Δ	4639	4489	4278	4244	4157	985	2906	<i>Financial and insurance activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2075	1955	2052	1928	1883	725	1147	<i>Real estate activities</i>
Administrowanie i dzia- łalność wspierająca ^Δ	2066	2617	2000	2154	2378	263	1258	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne	4331	9012	7419	7389	7669	396	3593	<i>Administrative and sup- port service activities</i>
Edukacja	9719	10695	10910	11021	11126	11126	7507	<i>Public administration and defence; compul- sory social security</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	14997	15259	15591	15820	15633	13858	11737	<i>Education</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8176	8289	8615	8583	8854	7895	7517	<i>Human health and social work activities</i>
Pozostała działalność usługowa	1872	1805	1731	1725	1768	1565	1110	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
	295	486	303	325	428	32	253	<i>Other service activities</i>

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

^a By actual workplace and kind of activity; excluding economic entities employing up to 9 persons and persons employed on private farms in agriculture.

TABL. 2 /53/. PRACUJĄCY ^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED ^a PERSONS BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which	
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy <i>employees hired on the basis of an employment contract</i>	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin <i>owners, co-owners including contributing family workers</i>
OGÓŁEM 2010	93496	92342	724
TOTAL 2014	90250	89194	598
. 2015	92112	91080	610
. 2016	94133	93182	618
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	89	84	5
Przemysł <i>Industry</i>	14687	14554	125
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	12863	12735	120
Budownictwo <i>Construction</i>	4396	4321	75
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	8616	8469	147
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	7952	7908	44
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	1954	1905	49
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	3779	3751	28
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa. <i>Financial and insurance activities</i>	3581	3246	10
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	1742	1738	4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1804	1778	26
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	4287	4269	18
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	13706	#	#
Edukacja <i>Education</i>	15831	15757	74
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	9547	9543	4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	1589	1589	–
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	238	230	8

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 102; według siedziby zarządu jednostki.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 1 on page 102; by seat of unit.

TABL. 3 /54/. PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE ^a
AVERAGE PAID EMPLOYMENT ^a

SEKCJE	2005	2010	2014	2015	2016		SECTIONS
					ogółem total	w tym sektor publiczny of which public sector	
O G Ó Ł E M	93035	89610	83573	84697	87132	43139	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	193	33	83	85	64	–	Agriculture, forestry, hunt- ing and fishing
Przemysł	20162	13914	13242	13112	13485	1351	Industry
górnictwo i wydobywanie	225	248	#	235	#	–	mining and quarrying
przetwórstwo przemy- słowe	18410	12176	11414	11325	11725	#	manufacturing
wytwarzanie i zaopatry- wanie w energię elek- tryczną, gaz, parę wod- ną i gorącą wodę ^Δ . .	442	365	#	353	#	–	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodar- owanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ	1085	1125	1230	1199	1222	#	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	4376	4910	3579	3700	3858	264	Construction
Handel; naprawa pojaz- dów samochodowych ^Δ	8383	8618	7902	7569	7989	–	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	9438	6231	6740	6931	7626	2000	Transportation and stor- age
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ	1220	1672	1447	1320	1662	440	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	1789	2687	3346	3493	3527	#	Information and commu- nications
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa . . .	5032	3838	3162	3165	2969	1416	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nierucho- mości ^Δ	1627	2502	1655	1589	1634	816	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1065	1893	1788	1619	1626	162	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i dzia- łalność wspierająca ^Δ . .	2864	4547	3335	3501	3685	#	Administrative and sup- port service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne . .	11146	12394	11930	12801	13160	13160	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	15228	14974	14747	14859	14737	13214	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna . . .	8722	9394	9246	9267	9386	8518	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1575	1695	1504	1520	1547	1492	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	215	308	169	168	179	–	Other service activities

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez zatrudnionych za granicą; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 102.

^a Excluding entities employing up to 9 persons; excluding persons employed abroad; see general notes, item 4 on page 102.

TABL. 4 /55/. PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a
Stan w dniu 31 XII
FULL-AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT ^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees		
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	
OGÓŁEM	2010	84698	44692	7644	5012
TOTAL	2014	81838	43196	7356	4886
	2015	83980	44270	7100	4704
	2016	85851	45577	7077	4536
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		53	7	29	26
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł		13938	3938	616	291
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe		12159	3513	576	272
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo		4077	645	244	87
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		7997	3902	472	315
<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		7711	1799	197	96
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		1451	919	454	228
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		3571	1261	180	82
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		3015	2387	231	154
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		1582	935	156	109
<i>Real estate activities ^Δ</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1637	800	141	67
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		3790	1594	479	304
<i>Administrative and support service activities ^Δ</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		13433	9178	272	165
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja		13001	9769	2756	2024
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		8982	7432	561	407
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		1423	888	166	107
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa		190	123	40	31
<i>Other service activities</i>					

^a W głównym miejscu pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 102; według siedziby zarządu jednostki. ^b Od 2009 łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

^a In main workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 2 on page 102; by seat of unit. ^b As since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 5 /56/. PRZYJĘCIA DO PRACY ^a
HIRES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejm- jący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powracający z urlopow wychowaw- czych ^b persons returning from child- care leaves ^b	
OGÓŁEM 2010	16040	6787	2052	9059	508	18,5
TOTAL 2014	15527	6572	1968	10548	234	18,9
. 2015	18559	7597	2197	11873	316	21,9
2016	19980	8356	2705	12834	64	23,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	11	2	#	5	–	21,6
Przemysł <i>Industry</i>	3782	840	443	2645	19	28,4
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	3574	785	429	2467	17	31,1
Budownictwo <i>Construction</i>	1762	202	474	963	9	44,5
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	2384	1200	311	1657	20	31,1
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	2169	487	266	1495	9	30
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering ^Δ</i>	558	317	204	228	6	43,3
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	1035	405	197	605	5	30,6
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Real estate activities</i>	638	488	19	572	13	21,8
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Financial and insurance activities</i>	137	69	6	122	#	8,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	412	184	52	248	7	26
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	2800	990	67	1471	#	67,3
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	1255	818	194	853	81	8,7
Edukacja <i>Education</i>	1564	1224	183	931	66	11,7
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	1252	1009	261	876	36	13,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	157	79	25	117	3	11
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	64	42	#	46	–	42,4

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 103; według siedziby zarządu jednostki. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopow bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 9 on page 103; by seat of unit. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 6 /57/. ZWOLNIENIA Z PRACY ^a
TERMINATIONS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total numer					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dis- solution of an employ- ment contract		przenie- sieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolno- ści do pracy, rehabili- tacji retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilita- tion	korzy- stający z urlopow wychowa- wczych taking child- -care	
			przez praco- dawcę by em- ployer	przez pracow- nika by em- ployee			
OGÓŁEM 2010	15118	6455	2603	1536	772	490	17,4
TOTAL 2014	14499	5938	1764	2020	902	244	17,6
. 2015	17905	7226	2681	2388	1267	294	21,2
. 2016	17643	7043	1768	3131	1261	331	20,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	9	2	2	#	–	–	17,6
Przemysł <i>Industry</i>	3071	726	423	447	174	25	23
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	2866	677	410	437	132	21	24,8
Budownictwo <i>Construction</i>	1588	143	214	153	48	12	40,1
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	1974	966	255	377	79	42	25,4
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	1640	309	178	345	168	11	22,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering ^Δ</i>	379	197	23	35	6	7	29,2
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	823	280	33	383	–	11	24,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Real estate activities</i>	494	410	64	109	32	20	16,6

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 103; według siedziby zarządu jednostki.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 9 on page 103; by seat of unit.

TABL. 6 /57/. ZWOLNIENIA Z PRACY ^a (dok.)
TERMINATIONS ^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total numer					Współ- czynnik zwolnień w % Termina- tion rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dis- solution of an employ- ment contract		przenie- sieni na emerytu- rę, rentę z tytułu niezdolno- ści do pracy, rehabili- tację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilita- tion	korzy- stający z urlopów wychowa- wczych taking child- -care	
			przez praco- dawcę by em- ployer	przez pracow- nika by em- ployee			
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ . . . <i>Financial and insurance activities</i>	162	83	18	17	46	5	9,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	307	132	38	54	9	5	19,4
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	3151	969	247	798	17	#	60,9
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	1345	833	118	98	300	105	9,2
Edukacja <i>Education</i>	1383	1002	83	112	202	47	10,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	1154	914	64	192	155	34	12,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	140	64	4	5	18	5	9,6
Pozostała działalność usługowa . . . <i>Other service activities</i>	23	13	4	#	-	#	14,6

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 103; według siedziby zarządu jednostki.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 9 on page 103; by seat of unit.

TABL. 7 /58/. ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY ^a
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers				
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post-secon- dary and secondary vocational	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasad- niczych zawodo- wych basic vocational	
OGÓŁEM	2010	1589	813	1088	191	186	124
TOTAL	2014	1501	980	980	197	189	135
	2015	1503	794	972	219	176	136
	2016	1691	902	961	233	304	193
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		–	–	–	–	–	–
Przemysł	191	45	79	38	36	38	
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe	186	42	75	37	36	38	
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	70	8	22	#	#	27	
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>	230	112	76	75	41	38	
Transport i gospodarka magazynowa	242	109	96	26	89	31	
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	#	#	14	30	#	#	
<i>Accommodation and catering ^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	173	64	125	#	30	#	
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa. . .	16	16	10	4	#	–	
<i>Real estate activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5	4	#	#	–	–	
<i>Financial and insurance activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	36	23	28	–	8	–	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	16	7	6	2	4	4	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne . . . <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	176	131	150	#	16	#	
Edukacja	134	121	113	5	3	13	
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	254	178	222	23	#	#	
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	21	10	15	#	#	–	
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	#	#	#	#	–	–	
<i>Other service activities</i>							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych do-rywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; według siedziby zarządy jednostki.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; by seat of unit.

Bezrobocie Unemployment

**TABL. 8 /59/. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA
ORAZ OFERTY PRACY**

Stan w dniu 31 XII

*REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE
AS WELL AS JOB OFFERS*

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	25484	16500	16195	11627	8100	TOTAL
mężczyźni.	12290	8495	8035	5497	3947	men
kobiety.....	13194	8005	8160	6130	4153	women
Z liczby ogółem:						<i>Of total number:</i>
dotychczas niepracujący	5843	3460	2650	1599	895	<i>previously not employed</i>
w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki ^a . . .	827	724	422	241	131	<i>in period of 12 months since completion of education ^a</i>
w tym w szkole wyższej ^b	444	430	190	.	.	<i>of which in tertiary education ^b</i>
bez kwalifikacji zawodowych	7307	4913	4549	3058	2095	<i>without occupational qualifications</i>
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładów pracy. . .	347	40	578	523	312	<i>terminated for company reasons</i>
długotrwale bezrobotni ^c . . .	17004	6223	9285	6701	4134	<i>long-term unemployment ^c</i>
posiadający prawo do zasiłku	2243	2165	1474	1320	987	<i>possessing benefit rights</i>
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko ^d . .	1536	2152	2315	1839	1344	<i>bringing up single-handed at least one child ^{de}</i>
niepełnosprawni	397	668	717	561	488	<i>disabled persons</i>
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^e w %	14,1	9,7	9,3	6,8	4,7	Registered unemployment rate ^e in %
Oferty pracy	371	290	362	856	976	Job offers

a Potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły, kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub zdobycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. *b* Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. *c* Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresu odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. *d* W wieku: w 2005 r. – 7 lat i mniej, w latach 2010 i 2014 – 18 lat i mniej, w 2015 r. – 6 lat i mniej lub dziecko niepełnosprawne w wieku 18 lat i mniej. *e* Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 104.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a Confirmed by a diploma, certificate or other document, full-time occupational courses with the duration of at least 24 months or acquisition of the rights to perform a job as disabled persons. *b* Data concern persons who were under 27 years of age. *c* Persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of traineeship and occupational preparation at the workplace. *e* See general notes, item 2 on page 104.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 9 /60/. BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI ^a
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS
REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS ^a

LATA YEARS KWARTAŁY QUARTERS	Bezrobotni nowo zarejestrowani <i>Newly registered unemployed persons</i>				Bezrobotni wyrejestrowani <i>Persons removed from unemployment rolls</i>		
	ogółem <i>total</i>	z liczby ogółem <i>of total number</i>			ogółem <i>total</i>	z liczby ogółem <i>of total number</i>	
		kobiety <i>women</i>	dotychczas niepracujący <i>previously not employed</i>	zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy <i>terminated for company reasons</i>		kobiety <i>women</i>	z tytułu podjęcia pracy <i>received jobs</i>
2005	25450	12157	8395	63	27571	13004	11315
2010	30271	13739	8652	43	28087	12230	9594
2014	24918	11257	5080	965	27201	12247	11067
2015	23327	10493	4047	859	27895	12523	10630
2016	22519	10218	3104	644	26046	12195	10097
I	6207	2729	883	218	6253	2959	2615
II	5305	2382	691	148	7226	3216	2805
III	5563	2727	769	155	6775	3293	2398
IV	5444	2380	761	123	5792	2727	2279

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 10 /61/. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU
WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ
STAŻU PRACY
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL,
DURATION OF UNEMPLOYMENT AS WELL AS WORK SENIORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2016		SPECIFICATION
					ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	
OGÓŁEM	25484	16500	16195	11627	8100	4153	TOTAL
WEDŁUG WIEKU							
BY AGE							
24 lata i mniej.	3533	2095	1 437	733	497	334	24 and less
25 – 34	7153	5008	4 135	2 768	1 751	1 172	25 – 34
35 – 44	4882	3123	3 649	2 705	1 953	1140	35 – 44
45 – 54	7933	3740	3 108	2 236	1 494	747	45 – 54
55 lat i więcej.	1983	2534	3866	3185	2405	760	55 and more

TABL. 10 /61/. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AS WELL AS WORK SENIORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2016		SPECIFICATION
					ogółem total	w tym kobiety of which women	
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA							
<i>BY EDUCATIONAL LEVEL</i>							
Wyższe	2500	2776	2 997	2 425	1 822	1170	<i>Tertiary</i>
Policealne i średnie zawodowe	4615	3176	3 190	2 374	1 648	915	<i>Post-secondary and vocational secondary</i>
Średnie ogólnokształcące	2113	1698	1 808	1 267	913	626	<i>General secondary</i>
Zasadnicze zawodowe	6147	3822	4 004	2 798	1 847	636	<i>Basic vocational</i>
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	10109	5028	4 196	2 763	1 870	806	<i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ^{ab}							
<i>BY DURATION OF UNEMPLOYMENT ^{ab}</i>							
3 miesiące i mniej	4802	5727	4748	3683	3131	1364	<i>3 months and less</i>
3 – 6	3222	3168	2 262	1 581	1 139	640	<i>3 – 6</i>
6 – 12	3832	3653	2 636	1 452	1 063	569	<i>6 – 12</i>
12 – 24	4510	3037	2 898	1 770	1 109	652	<i>12 – 24</i>
powyżej 24 miesięcy	9118	915	3 651	3 141	1 658	928	<i>more than 24 months</i>
WEDŁUG STAŻU PRACY ^b							
<i>BY WORK SENIORITY ^b</i>							
Bez stażu pracy	5843	3460	2 650	1 599	895	471	<i>No work seniority</i>
Ze stażem pracy:							<i>With work seniority:</i>
1 rok i mniej.	7135	4090	4 579	3 334	2 515	1187	<i>1 year and less</i>
1 – 5	3975	2901	2 614	1 838	1 289	717	<i>1 – 5</i>
5 – 10	2645	1879	2 030	1 521	1 132	679	<i>5 – 10</i>
10 – 20	2637	1684	1 759	1 337	949	529	<i>10 – 20</i>
20 – 30	2772	1886	1 948	1 498	986	454	<i>20 – 30</i>
powyżej 30 lat	477	600	615	500	334	116	<i>more than 30 years</i>

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. *b* Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3 – 6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. *b* Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3 – 6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 11 /62/. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY ^a
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:						Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	70	146	77	35	22	Undertook employment in intervention works
w tym kobiety	37	110	66	19	17	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	802	1042	647	1245	1289	Undertook employment in public works
w tym kobiety	473	379	274	627	702	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	2349	2808	2213	1648	1367	Started training or internship with the employer
w tym kobiety	1303	1758	1123	867	772	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	–	118	106	107	116	Started a social useful works
w tym kobiety	–	35	36	26	30	of which women
Podjęli działalność gospodarczą	182	395	476	826	675	Undertook economic activity
w tym kobiety	58	170	229	368	270	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	10276	5823	12042	16863	19186	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 12 /63/. WYDATKI FUNDUSZU PRACY
EXPENDITURES OF LABOUR FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2016		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł					w odsetkach in per cent	
OGÓŁEM	30,6	52,9	47,3	39,6	36,6	100,0	TOTAL
w tym:							of which:
Zasiłki dla bezrobotnych	17,1	23,1	20,8	16,7	14,2	38,8	Unemployment benefits
Szkolenia	2,4	2,1	3,1	1,9	2,0	5,5	Training
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	2,2	11,5	4,4	6,6	5,4	13,6	Means for starting of economic activity and equipping of workseat
Roboty publiczne	3,4	5,8	3,2	5,2	5,6	15,3	Public works
Prace interwencyjne	0,2	0,6	0,4	0,1	0,2	0,5	Intervention works
Stypendia za okres stażu	3,8	6,7	6,2	4,5	3,6	9,8	Scholarships for intership period

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 13 /64/. POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY ^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1682	1121	1169	1141	1098	T O T A L
w wypadkach:						<i>in occupational accidents:</i>
śmiertelnych	9	3	6	5	7	<i>fatal accidents</i>
ciężkich	8	5	7	4	5	<i>serious accidents</i>
lżejszych	1665	1113	1156	1132	1086	<i>lighter accidents</i>
Liczba dni niezdolności do pracy:						<i>Number of days of an inability to work:</i>
ogółem	67621	42653	42154	41321	40173	<i>total</i>
na jednego poszkodowanego ^b	41,0	38,2	35,9	36,3	36,8	<i>for an injured person ^b</i>

^a Zgłoszonych w danym roku. ^b Bez osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych oraz liczby dni niezdolności do pracy tych osób.

^a Registered in a given year. ^b Excluding persons injured in fatal accidents and number of days of an inability to work of these persons.

TABL. 14 /65/. ZATRUDNIENI ^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA CZYNNIKAMI SZKODLIWYMI I NIEBEZPIECZNYMI DLA ZDROWIA

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING ^a IN HAZARDOUS CONDITIONS TO AGENTS HARMFUL AND HAZARDOUS TO HEALTH

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Zagrożenie związane ze środowiskiem pracy	10918	3683	3986	3867	3129	<i>Hazard connected with work environment</i>
w tym:						<i>of which:</i>
substancje chemiczne.	1494	346	385	312	156	<i>chemical substances</i>
pyły przemysłowe	2422	132	127	147	346	<i>hazardous industrial dusts</i>
hałas	4258	1551	1962	2087	1889	<i>noise</i>
wibracja	645	520	659	650	389	<i>vibrations</i>
mikroklimat gorący	15	49	137	106	74	<i>hot microclimates</i>
mikroklimat zimny	330	529	223	141	100	<i>cold microclimates</i>
Zagrożenie związane z uciążliwością pracy	3495	2624	1989	1863	1515	<i>Hazard connected with strenuous conditions</i>
w tym niedostateczne oświetlenie stanowisk pracy	–	191	151	165	123	<i>of which threats caused by insufficient lights</i>
Zagrożenie czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.	500	670	755	780	1165	<i>Hazard connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery</i>

^a Liczeni tyle razy, na ile czynników są narażeni; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 106.

^a Counted accordingly to the number of hazards with which they are threatened; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 8 on page 106.

TABL. 15 /66/. ZATRUDNIENI^a W WARUNKACH ZAGROŻENIA

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING^a IN HAZARDOUS CONDITIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2016	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	9109	5236	5062	4794	4481	TOTAL
w tym kobiety	.	.	979	725	930	of which women
w tym przez jedną grupę czynników	4498	3546	3803	3509	3049	of which one group factors
Zagrożenie związane:						Fatal accidents connected with:
ze środowiskiem pracy	6822	2630	2759	2604	2131	work environment
w tym przez jedną grupę czynników	2564	1423	1790	1673	1238	of which one group factors
z uciążliwością pracy	1850	1982	1640	1502	1256	strenuous conditions
w tym przez jedną grupę czynników	1627	1709	1402	1232	1107	of which one group factors
z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi	437	624	663	688	1094	mechanical factors related to particularly dangerous machinery
w tym przez jedną grupę czynników	307	414	611	604	704	of which one group factors

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 106.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons; see general notes, item 8 on page 106.

TABL. 16 /67/. ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, NA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a

Stan w dniu 31 XII

PAID EMPLOYEES ON POSITIONS FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015	2016	SPECIFICATION
Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego	312,7	314,8	282,8	Evaluation of occupational risk
Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego	168,8	182,7	194,5	Elimination or limitation of occupational risk
Środki stosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego:				Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk:
techniczne	55,4	65,8	57,7	technical
organizacyjne	71,8	67,1	81,6	organisational
ochrony indywidualnej	115,4	127,4	143,0	individuality protection

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 107.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 9 on page 107.

**TABL. 17 /68/. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
W GOSPODARCE NARODOWEJ ^a**
*AVERAGE GROSS MONTHLY WAGES AND SALARIES
IN NATIONAL ECONOMY ^a*

SEKCJE	2005	2010	2014	2015	2016	SECTIONS
O G Ó Ł E M	2630,23	3586,82	4176,65	4381,58	4539,15	TOTAL
sektor publiczny	2838,58	4000,22	4499,98	4650,94	4848,16	public sector
sektor prywatny	2354,94	3165,45	3846,52	4106,86	4265,56	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	3379,71	4111,11	3322,89	3333,33	3598,57	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	2529,82	3290,91	3982,50	4290,15	4602,10	Industry
górnictwo i wydoby- wanie	3062,67	4333,40	5217,57	5042,34	4840,53	mining and quarrying
przetwórstwo przemy- słowe	2441,05	3111,73	3821,71	4159,29	4496,92	manufacturing
wytwarzanie i zaopa- trywanie w energię elektryczną, gaz, parę, wodną i gorącą wodę ^Δ	3291,03	4551,35	5509,13	5948,16	6221,85	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospo- darowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ	3615,45	4591,39	4781,72	4890,55	5114,05	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	2145,12	3187,21	3729,4	4014,7	4125,06	Construction
Handel; naprawa pojaz- dów samochodowych ^Δ	2035,39	2884,69	3363,50	3633,91	3830,13	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport, gospodarka magazynowa	2802,96	3611,41	3971,02	4145,39	4197,59	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ	1569,39	2169,94	2634,55	2844,1	2841,16	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3920,24	4839,96	6065,77	6285,83	6540,88	Information and communi- cations
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3562,81	4836,15	5362,73	5741,71	6173,12	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nierucho- mości ^Δ	2822,32	3549,51	4695,17	5009,61	5184,07	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2756,92	3683,86	4412,97	4472,62	4320,22	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działal- ność wspierająca ^Δ	1712,49	2411,18	3099,45	3291,29	3409,63	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	3203,42	4377,03	4836,20	4924,8	5213,97	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2819,19	3741,82	4364,54	4501,7	4551,52	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2103,96	3665,5	3854,33	3974,15	4077,59	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2110,42	2963,26	3595,50	3686,31	3879,22	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	2517,21	2370,13	2610,50	3023,02	3055,35	Other service activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących; bez zatrudnionych za granicą oraz fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees; excluding persons employed abroad, foundations, associations and other organisations.